

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 11. janvārī
(OR. en)

5152/22

LIMITE

AGRI 4
AGRIORG 2
WTO 4

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Padome
Temats:	Ar tirdzniecību saistīti lauksaimniecības jautājumi – <i>viedokļu apmaiņa</i>

Gatavojoties "Lauksaimniecības un zivsaimniecības" padomes 2022. gada 17. janvāra sanāksmei, pielikumā ir pievienots informatīvs dokuments, lai palīdzētu delegācijām sagatavoties minētā punkta apspriešanai.

Ar tirdzniecību saistīti lauksaimniecības jautājumi

1. **Sešdesmit gadus** pēc kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) pirmās īstenošanas Eiropas Savienība ir lauksaimniecības pārtikas produktu lielākā eksportētāja un trešā lielākā importētāja pasaulē. Šis panākums ir nepārprotami saistīts ar KLP, kas atbalsta konkurētspēju un inovāciju un drošu, ilgtspējīgi ražotu, uzturvielām bagātu un augstas kvalitātes produktu ražošanu, vienlaikus nepārtraukti pielāgojoties, lai to panāktu ar pēc iespējas mazākām izmaksām un pēc iespējas mazāk kropļojot tirdzniecību, tādējādi sekmējot to, ka ES ievēro saistības starptautiskās attīstības jomā, piemēram, vispārējo tarifa preferenču shēmu un iniciatīvu "Viss, izņemot ieročus".
2. Šie netiešie ar tirdzniecību saistītie KLP sasniegumi, kā arī neseno ar Covid-19 pandēmiju saistīto izaicinājumu sekmīgā risināšana, nodrošinot pārtikas pieejamību Eiropas patērētājiem, ir vēlreiz apliecinājuši – jo īpaši, skatoties kontekstā ar nesen pieņemto KLP reformu un kopīgo paziņojumu, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija pieņēma vienošanās par reformu ietvaros (14190/21 ADD 1) – Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomes un tās darba sagatavošanas struktūru papildinošo lomu ES tirdzniecības politikas noteikšanā jautājumos, kas ietekmē tās kompetencē esošās nozares. Tas jo īpaši attiecas uz savstarpēji izdevīgu risinājumu piedāvāšanu visām ieinteresētajām personām tā, ka tiek ievērotas pārtikas nodrošinājuma, ilgtspējīgas attīstības un cīņas pret klimata pārmaiņām pamatprioritātes, tajā pašā laikā sniedzot atbalstu – nevis kaitējot – Savienības starptautiskajām saistībām un politikas iniciatīvām, jo īpaši tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības jomā.
3. Šajā sakarā Lauksaimniecības un zivsaimniecības padome ir atkārtoti uzsvērusi, ka, lai gan ir svarīgi izpildīt ES saistības saskaņā ar noteikumos balstītu starptautisko kārtību un attiecībā uz partnervalstīm, ir vienlīdz svarīgi aizsargāt lauksaimniecības nozares konkurētspēju pret protekcionisma pasākumiem, kas izriet no tirdzniecības strīdiem vai citiem ārpolitikas lēmumiem, un nodrošināt, ka importētie lauksaimniecības produkti atbilst Eiropas standartiem.

4. Lauksaimniecības un zivsaimniecības padome pēdējoreiz par jaunākajām norisēm ar tirdzniecību saistītos lauksaimniecības jautājumos tika informēta sanāksmē 2021. gada novembrī. Ir vērts pieminēt turpmāk izklāstītās jaunās norises, vienlaikus rezumējot iepriekšējās.
5. Pēc atlikšanas pagājušā gada novembrī turpinās sarunas par **PTO 12.** ministru konferences (*MC12*) iespējamo iznākumu. Četri galvenie sarunu temati ir tirdzniecība un veselība, zivsaimniecības subsīdijas, PTO institucionālā reforma un lauksaimniecība. Jauns datums vēl nav noteikts, lai gan Indija lūdza sarīkot virtuālu ministru konferenci, lai risinātu jautājumu par PTO reakciju uz pašreizējo pandēmiju, jo īpaši tās intelektuālā īpašuma (tirdzniecība un veselība) komponentu. Attiecībā uz lauksaimniecības segmentu visi novembrī apspriešanai paredzētie jautājumi joprojām ir aktuāli, tostarp pārredzamības uzlabošana, iekšējais atbalsts, eksporta konkurence / ierobežojumi, publisko krājumu glabāšana un piekļuve tirgum. Tomēr, ņemot vērā to, ka PTO locekļu viedokļi ievērojami atšķiras, visticamākais *MC12* rezultāts joprojām ir darba programmu kopums, kas dotu ievirzi turpmākām sarunām, iepriekš neparedzot iznākumu. Šādā iznākumā varētu ietilpt pārredzamības uzlabojumi, kā arī vienošanās par eksporta ierobežojumu elementu (kas pamatā ir Pasaules Pārtikas programmas priekšlikums), darba programmas par tirdzniecību kropļojošu iekšējo atbalstu un, iespējams, piekļuvi tirgum, un jautājums par publisko krājumu glabāšanu. Sekmīgs iznākums ir iespējams, tomēr nav garantēts, galvenokārt tādēļ, ka dažiem svarīgiem PTO locekļiem ir atšķirīgas nostājas. ES turpinās konstruktīvi iesaistīties ar citiem PTO locekļiem, lai pilnveidotu panākto progresu un nepieļautu atkāpšanos no sarunās jau panāktā. Neraugoties uz to, ka *MC12* tika atlikta, 2021. gada 15. decembrī tika uzsākts PTO plurilaterālu iniciatīvu kopums, tostarp trīs iniciatīvas par tirdzniecību un vides ilgtspēju, kurās Eiropas Savienība apņēmas palielināt tirdzniecības nozīmi cīņā pret klimata pārmaiņām un vides aizsardzībā. Ar šiem centieniem ir saistīts Komisijas priekšsēdētājas izpildvietnieka Dombrovska aicinājums veidot tirdzniecības ministru starptautisku koalīciju, lai veicinātu videi nekaitīgu preču un pakalpojumu tirdzniecību, un 2022. gadā sarīkot ministru sanāksmi, kas veltīta tirdzniecībai, klimatam un ilgtspējai.

6. Jautājumā par **PTO tarifa kvotas sadalījumu** starp ES un Apvienoto Karalisti pēc *Brexit* 2021. gada 4. oktobrī tika finalizēts un parakstīts nolīgums ar Austrāliju. Īsi pirms Ziemassvētkiem tika parafēts arī nolīgums ar Jaunzēlandi un tas drīz tiks iesniegts Padomei oficiālai apstiprināšanai. Citu konkrētu jaunu norišu šajā jomā nebija.
7. Attiecībā uz divpusējām attiecībām un sarunām – ņemot vērā **ASV un ES** Tirdzniecības un tehnoloģiju padomes un G20 sanāksmes Florencē iznākumu, tehniskā līmenī tika parakstīta vienošanās par sadarbību starp AGRI ĢD un ASV Lauksaimniecības departamentu, lai izstrādātu kopdarbīgus un sadarbīgus centienus zināšanu un informācijas apmaiņai un sekmētu savstarpēju izpratni par globāliem izaicinājumiem lauksaimniecības jomā, ar kuriem saskaras abas puses. Šī vienošanās papildina dialogus ar citiem svarīgākajiem partneriem, piemēram, Ķīnu, Japānu, Kanādu un citiem, un ir paredzēts, ka 2022. gadā notiks visi šie dialogi.
8. BTN jomā sarunas ar **Jaunzēlandi** virzās uz priekšu raiti, un tās iecerēts noslēgt cik iespējams drīz, tomēr tās vēl nav pabeigtas. Komisija ir norādījusi, ka nāksies izdarīt, lai arī mērenas, tomēr vēl dažas koncesijas attiecībā uz piekļuvi piena produktu un liellopu gaļas produktu tirgum – izmantojot tarifa kvotas – ar noteikumu, ka tiek akceptētas pārējās ES ofensīvās nostājas, tostarp jaunākie dalībvalstu pieprasījumi par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm. Tas tiku darīts, lai nodrošinātu galīgu vienošanos noslēgumā, kas paredzēts vēlāk 2022. gadā. Paredzams, ka nolīgumā ar Jaunzēlandi tiks iekļauti arī jaunākie noteikumi par ilgtspējīgu attīstību, tostarp, atsauce uz Parīzes saistībām klimata pārmaiņu jomā, uz pārtikas sistēmām un uz dzīvnieku labturību kā būtiskiem nolīguma elementiem, ņemot vērā BTN veltīto nodaļu pārskatīšanu 15 punktu rīcības plānā par ilgtspējīgu attīstību, ko veic Komisija un ko paredzēts pabeigt nākamā gada jūnijā.
9. Pārskatīšanas klauzula, kuras pamatā ir 15 punktu rīcības plāna par ilgtspējīgu attīstību un par Parīzes nolīguma īstenošanu pārskatīšana, ir iekļauta arī sarunās ar **Čīli**, kas ir tikko pabeigtas tehniskā līmenī. Runājot par ES un Čīles nolīguma noteikumiem par piekļuvi lauksaimniecības tirgum un par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm, par kuriem ir panākta vienošanās, – Komisija tos dalībvalstīm izklāstīja *ad-hoc* tehniskajās sanāksmēs 2021. gada beigās.

10. Attiecībā uz citām norisēm – sarunas par BTN ar **Indiju**, pamatojoties uz esošajām Padomes sarunu norādēm (kuras varētu pārskatīt, ņemot vērā attiecīgas politiskas norādes), atsāksies 2022. gada sākumā līdztekus ar atsevišķām sarunām par nolīgumu par ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm. Turpretī sarunās ar **Indonēziju** pēdējā laikā nav panākts nozīmīgs progress, savukārt sarunas ar **Austrāliju** norit, bet lēni – vēl viena kārtā notiks pavasarī. Padomei vēl ir jāapstiprina BTN sarunu rezultāti ar **Meksiku** un *Mercosur*.
11. Pievēršoties dažiem divpusējiem jautājumiem par piekļuvi tirgum – Komisija arī turpina izdarīt spiedienu uz **Krieviju**, lai precizētu tās jaunā tiesību akta par vīna marķēšanu piemērošanu tā, ka tas neietekmētu Savienības ģeogrāfiskās izcelsmes norādes, tostarp "Champagne", Krievijas tirgū. Joprojām ir spēkā Krievijas aizliegums attiecībā uz daudziem Eiropas lauksaimniecības produktiem. Komisija arī pieprasīs apspriešanos ar Krieviju saistībā ar PTO strīdu izšķiršanu par tarifa kvotām kokmateriāliem, jo Krievija tās nesē *de facto* atcēla, tādējādi paaugstinot Eiropas Savienībai piemēroto izvedmuitas nodokli kokmateriāliem. No 2022. gada 1. janvāra arī **Baltkrievijas iestādes** ir ieviesušas aizliegumu atsevišķu Savienības lauksaimniecības produktu eksportam, tādējādi netieši vēl vairāk ierobežojot piekļuvi Krievijas tirgum, ņemot vērā to, ka pēc 2014. gadā noteiktā aizlieguma vairāki Eiropas lauksaimniecības produkti Krievijā tika ievesti caur Baltkrieviju.
12. Savukārt ES lauksaimniecības pārtikas produktu eksports uz **Apvienoto Karalisti** ir atgriezies tādā līmenī, kāds tas bija pirms *Brexit*, taču ES imports no Apvienotās Karalistes gan ne. Vēl nav zināms, kāda ietekme būs jaunieviestajai muitas procedūrai ES eksportam uz Apvienoto Karalisti, pilnas sanitārās un fitosanitārās kontroles piemērošanai 2022. gadā un Apvienotās Karalistes nolīgumiem ar citiem tirdzniecības partneriem, piemēram, Austrāliju un Jaunzēlandi, kas ietver nozīmīgas piekļuves koncesijas Apvienotās Karalistes tirgum šo valstu lauksaimniecības produktiem. Vienlaikus Komisija ir iesaistījusies intensīvās sarunās ar Apvienoto Karalisti, lai noteiktu kopīgi panāktus ilgtermiņa risinājumus attiecībā uz Protokola par Īriju/Ziemeļīriju īstenošanu, tomēr neuzsākot atkārtotas sarunas par tā noteikumiem, nedz arī apdraudot tā galveno politisko mērķi. Sākušās arī sarunas ar Apvienoto Karalisti par attiecībām ar Gibraltāru.

13. Visbeidzot, Komisijā turpinās darbs pie ziņojuma, kuru sarunās par KLP reformas priekšlikumu pieņemšanu pieprasīja Padome un Eiropas Parlaments un "kurā pamatota ES veselības un vides standartu (ietverot dzīvnieku labturības standartus, kā arī procesus un ražošanas metodes) piemērošana importētiem lauksaimniecības un agropārtikas produktiem un izvērtēta šādas piemērošanas realizējamība no juridiskā viedokļa, kā arī noteiktas konkrētas iniciatīvas, kā nodrošināt šo standartu konsekventāku piemērošanu saskaņā ar PTO noteikumiem". Komisija norāda, ka ir gatava dažus sākotnējos konstatējumus izklāstīt pirmajos trīs Francijas prezidentūras mēnešos. Galīgajam ziņojumam vajadzētu būt gatavam jūnijā.

Noslēguma piezīmes

14. Ņemot vērā šīs norises, būtu lietderīgi, ja Padome savā pirmajā 2022. gada sanāksmē rīkotu stratēģiskas diskusijas par virzienu, kāds divpusējā un daudzpusējā līmenī būtu jāieņem ES tirdzniecības attiecībās ar trešām valstīm attiecībā uz lauksaimniecību.
15. Ņemot vērā to, ka nesen ir pieņemta KLP reforma, kurā ir būtiski pastiprināti ilgtspējas un vidiskie rādītāji, ministri šo iespēju varētu izmantot, lai izteiktos par pašreizējo stāvokli divpusējās un daudzpusējās sarunās un par citām Savienības iniciatīvām, jo īpaši par Programmas 2030. gadam un starptautiskas ilgtspējīgas attīstības turpmāku veicināšanu, vienlaikus nepieļaujot, ka Eiropas ražotāji nonāktu salīdzinoši sliktākā pozīcijā, un popularizējot Eiropas ražošanas modeli, tādējādi nesot KLP panākumus tālāk pasaulē.